

CÂTEVA ASPECTE PRIVITOARE LA SISTEMUL SANITAR DIN HUȘI LA ÎNCEPUTUL REGIMULUI COMUNIST

Mihai-Lucian HUȚUȚUI¹

Cuvinte cheie: Huși, regim comunist, raion, spital, personal, medici

Keywords: Huși, communist regime, district, hospital, doctors

Începuturile practicilor medicale cu un caracter popular și empiric din Huși se pierd în negura timpului și sunt legate documentar mai ales de Episcopia Hușilor, înființată la 1598 de către Ieremia Movilă. În studiul de față, ne propunem, pe baza documentelor inedite păstrate în Arhivele Naționale, să reconstituim evoluția vieții medicale din fostul raion Huși, cu provocările și transformările suferite. Studiul este însoțit și de o anexă documentară selectivă.

Printre poslușnicii Episcopiei Hușilor scutiți de domnul moldovean Gheorghe Duca la 13 ianuarie 1666, se regăsește „și un bărbier”, scutit alături de ceilalți „de dajde și de zloți și de lei și de taleri și de galbini și de orți, și de alte dări și angherii de toate de câte vor hi pre alți târgoveți în târgu în Huși”². Bărbierii dețineau în Evul Mediu cunoștințe farmaceutice și chirurgicale pe care le puneau în slujba comunităților locale. Aceștia s-au așezat în Iași la începutul veacului al XVII-lea, mai întâi la curtea domnească, primul bărbier fiind atestat la 1604, organizându-se apoi în bresle, înainte de 1637³. Actul de scutire a bărbierului și a celorlalți poslușnici a fost reîntărit la 27 iulie 1666 de către Alexandru Iliăș⁴, la 11 februarie 1673 de Ștefan Petriceicuș⁵ și la 30 decembrie 1674, de către Antonie Ruset⁶. Anterior datei de 13 ianuarie 1773, Condre „bărbierul” și-a vindut via de la ograda Drăslăvățul lui Vasile soronar⁷. Pe lângă viile din podgorie, bărbierii hușeni dețineau dughene în târg, cum ar fi Pagu Bărbieru la 1833⁸, Crâste Bărbieru⁹, Constandin Bărbieru Ștârbu, Neculai Bărbieriu Capsomon¹⁰ iar la 17 ianuarie 1856, chiar și „bărbierita” Safta¹¹.

¹ Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Ioan Gură de Aur”, HUȘI.

² Costin Clit, *Documente hușene*, Iași, Editura PIM, 2016, vol. IV, p. 46-47, nr. 23.

³ Marius Chelcu, *Aspecte din istoria breslelor ieșene: bărbierii și cioclii*, în *AIIX*, XLI, 2004, p. 133-134.

⁴ Costin Clit, *op. cit.*, p. 48-49, nr. 26.

⁵ *Ibidem*, p. 52-53, nr. 33.

⁶ *Ibidem*, p. 55, nr. 37.

⁷ *Ibidem*, 122, nr. 131a.

⁸ Idem, *Documente hușene*, Iași, Editura PIM, 2011, vol. I, p. 131, nr. 143.

⁹ *Ibidem*, p. 133.

¹⁰ *Ibidem*, p. 134.

¹¹ *Ibidem*, p. 212-213, nr. 225.

O altă mărturie despre practicarea actului medical la Huși provine din 1781, când, Episcopul Inochentie (1752-1782), otrăvit de bucătarul său „cu un feliu de bucate”, a fost salvat de Andreas Wolf, un doctor sibian ajuns în Moldova și chemat la Iași de către Iacov Stamati¹². La momentul survenirii acestui incident neprevăzut, în Huși, potrivit unor păreri, nu existau medici, îngrijirea bolnavilor fiind asigurată doar de diverși vraci¹³, deși s-a dovedit existența bărbierilor, care își valorizau și aptitudinile medicale.

În timpul războiului ruso-otoman din 1828-1829 în Huși s-au ridicat binalele pentru „spitalele oștienesți”¹⁴.

Punerea în aplicarea a Regulamentului Organic (1832) a favorizat și la Huși evoluția asistenței medicale. Astfel, primul medic cunoscut care a activat în „Orașul dintre Vii” a fost Stanislav Iasinski, numit medic al ținutului Fălciu. Un deceniu mai târziu, în anul 1842, este menționată o bolniță, situată în mahalaua Plopeni, ce era întreținută de către hagiassa Aglaia Cerchez¹⁵.

În anii următori, evoluția sistemului sanitar hușean s-a realizat cu pași mărunți, nedeținând instituții medicale în adevăratul sens al cuvântului, ci mai degrabă diverse unități cu capacități reduse, similare unor azile pentru bătrâni sau mici centre pentru îngrijirea celor suferinzi.

Situația s-a schimbat, când, în vara anului 1851, domnul Grigore Alexandru Ghica a efectuat o vizită în târgul Hușilor, unde a constatat necesitatea amenajării unei unități spitalicești regulate, făcând astfel un apel către mai marii orașului și principalii moșieri fâlcieni din acea perioadă. Prima personalitate care a reacționat solicitării venită din partea domnului, a fost un filantrop fâlcian, pe nume Dimitrie Castroian (al cărui nume este purtat astăzi de Spitalul Municipal). Dimitrie Castroian donează impresionanta sumă de 50.000 de lei, devenind astfel principalul contribuitor al înființării noii instituții, ulterior, cumpărând casele Smarandei, fiica postelnicului Iamandi, situate în centrul orașului. Contrar optimistei corespondențe dintre episcopul Meletie Istrati și domn, autoritățile locale nu au concretizat planurile până la anul 1862, când orașul primește vizita medicului Carol Davila, trimis al noului domnitor Alexandru Ioan Cuza, cu sarcina de a organiza sistemul sanitar în toată țara. Astfel, actul propriu-zis de naștere al spitalului hușean este reprezentat de ordinul-telegramă primit de primărie la 26 august, ce anunța: „Cu ocazia unificării serviciului sanitar, Măria Sa Domnul a întărit înființarea unui spital cu 15

---

¹² Melchisedec Ștefănescu, *Chronica Hușilor și a Episcopiei cu aseminea numire*, 1869, Ediție anastatică, Carte tipărită cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, Cu un *Cuvânt înainte* de Preasfințitului Părinte Ignatie, Episcopul Hușilor, un *Studiu introductiv și glosar* de Costin Clit, și *Postfață* de Theodor Codreanu, Huși, Editura Horeb, 2019, p. 327.

¹³ Theodor Codreanu (coordonator), *Istoria Hușilor*, Galați, Editura Porto-Franco, 1995, p. 205.

¹⁴ Costin Clit, *Spitalul din Huși (1828-1829)*, în „Elanul”, Revistă editată de asociația culturală „Academia rurală Elanul” și Școala „Mihai Ioan Botez” din Giurcani, com. Găgești, jud. Vaslui, p. 13.

¹⁵ Theodor Codreanu, *op. cit.*, p. 205.

paturi, în acest oraș”. Instituția a fost inaugurată în anul următor, la data de 1 octombrie, în casa dăruită de Dimitrie Castroian, primul medic care a activat aici fiind doctorul Schmidt¹⁶.

De-a lungul anilor, spitalul pregătit de Dimitrie Castroian a devenit neîncăpător. Prin urmare, primăria a hotărât atât ridicarea unui nou imobil destinat instituției medicale, pe terenul donat de Ecaterina P. Andreescu, cât și păstrarea vechii clădiri pentru propriile birouri. Inaugurarea a avut loc în anul 1897, în cursul deceniilor următoare la conducerea spitalului aflându-se medici de seamă, precum directorii Radu Kernbach (1897-1917) și D. Calciu (1917-1936)¹⁷.

În prima jumătate a secolului XX, instituția s-a aflat într-un plin proces de evoluție, caracterizat prin: achiziționarea aparatului de specialitate (instalarea unui aparat Röntgen, în 1939), darea în folosință a unor secții moderne (o secție de chirurgie cu o capacitate de 115 paturi, 1937), sporirea numărului de cadre medicale, etc. Pe parcursul perioadei interbelice, se disting renumiți medici precum Florin Toma și Oscar Sterembah¹⁸.

În contextul celui De-Al Doilea Război Mondial, spitalul hușean a fost evacuat la Corabia, fiind înlocuit de un altul militar. Instituția s-a restabilit în luna octombrie 1945, dispunând de 50 paturi destinate chirurgiei și 50 pentru interne. Această capacitate a fost valabilă până în 1948. În anul 1949, în componența spitalului s-a deschis, în cadrul secției de chirurgie, o subsecție de obstetrică-ginecologie, cu 15 paturi. În același an, s-a inaugurat și cabinetul cu aceeași specializare, din cadrul Policlinicii¹⁹.

În baza Legii nr. 5/1950, a avut loc o reorganizare administrativ-teritorială, la nivel național. Astfel, sunt înființate raioanele și regiunile. Prin urmare, instituția primește o nouă denumire: Spitalul Raional Huși. De asemenea, Secția Sanitară aferentă suferă mai multe modificări în ceea ce privește organizarea și structura²⁰.

O serie variată de factori (evenimente precum cele două Războaie Mondiale, foamea din anii 1946-1947 sau instaurarea regimului comunist), cumulați de-a lungul mai multor decenii, au condus la o schimbare drastică în evoluția sistemului medical hușean.

În continuare, articolul de față prezintă aspecte din desfășurarea activității rețelei sanitare hușene, în primii ani ai funcționării Raionului Huși.

Una dintre primele acțiuni întreprinse de Secția Sanitară Huși din perspectiva centralizării și planificării, promovate de regimul comunist după modelul sovietic, în urma punerii în aplicare a deciziei de unificare a spitalului hușean, a fost întreținerea unei ample corespondențe cu Secția Regională Bârlad și transmiterii rapoartelor specifice, prin care

---

¹⁶ *Ibidem*, p. 206-207.

¹⁷ *Ibidem*, p. 206.

¹⁸ *Ibidem*, p. 208.

¹⁹ Virgil Agheorghiesei, *Spitalul Municipal Dimitrie Castroian Huși*, Iași, Editura Pim, 2009, p. 60.

²⁰ *Ibidem*, p. 64.

s-au oferit îndrumări oficialilor hușeni, în privința documentației aferente noului tip instituțional. Drept mărturie stau mai multe adrese încă păstrate, printre care și o copie incompletă a deciziei de unificare, înștiințări referitoare la noile programe de funcționare a policlinicilor, dar și un scurt raport realizat de un intendent al instituției, în preajma unificării, în care sunt prezentate succint imobilele aflate în posesia spitalului, fiind vorba despre: corpul principal, pavilionul de boli molipsitoare, un local utilizat drept bucătărie și spălătorie, un grajd și o morgă²¹.

Oficialii bârlădeni au solicitat și o situație a instituțiilor aflate în componența rețelei sanitare. Raionul era deservit în anul 1951 atât de unități generale cât și de unități cu diverse specializări, precum: Spitalul Unificat Huși, Spitalul Unificat Ghermănești, Spitalul Mălăiești, SANEPID Huși, Stația de Malarie, Dispensarul TBC, Dispensarul de copii Vutcani, 12 dispensare de circumscripție, 8 case de nașteri și 18 puncte sanitare. Făcând parte dintr-un proces amplu de extindere și înzestrare a rețelei sanitare, în anul 1951 iau ființă două noi Case de Naștere, aflate în localitățile Duda și Vetrișoiaia, realizare amintită în documentele vremii ca fiind „peste plan”²², respectiv – în luna octombrie –, un nou staționar TBC situat în Huși, ce dispunea de 10 paturi, dintre care erau utilizate doar 8, din cauza lipsei de spațiu.

Reorganizarea instituțională conduce inevitabil la un interes mai mare al oficialilor pentru inventarele unităților medicale, personalul acestora, eficiența – raportată la indicii de plan ai vremii –, sau chiar la aspecte demografice. Astfel, Spitalul Unificat Huși și Secția Sanitară Raională au transmis superiorilor bârlădeni rapoarte variate clarificând starea rețelei medicale.

Referitor la patrimoniul imobiliar, atât în anul unificării – 1951 –, cât și în perioada imediat următoare, observăm preocuparea oficialilor raionali – în vederea „întâmpinării” reorganizării –, privind reabilitarea diferitelor clădiri care, fie se aflau în mediul rural și erau utilizate drept dispensare, fie erau corpuri ale spitalelor aflate în subordinea Secției Huși. Spre exemplu, Policlinica Huși a fost renovată cu scurt timp înainte de reprofilarea sa, prin care, la data de 1 iulie 1951, devine parte componentă a Spitalului Unificat. Renovările au avut loc în prima jumătate a anului 1951, iar recepția a fost realizată la sfârșitul lunii iunie²³.

În privința personalului, conform tabelului realizat și transmis Secției Regionale în trimestrul IV al anului 1951 de către medicul șef al raionului, Dr. Hristodot Vlășie, organigrama posturilor din rețeaua raională prevedea: 51 medici, 4 farmaciști, un chimist, 12 surori de ocrotire, 44 oficanți sanitari, 36 moașe, 43 surori medicale, un tehnician igienist, 2 microscopiști, un entomolog, un conductor sanitar, 9 laboranți, 2 statisticieni, 21 posturi personal administrativ, 7 îngrijitoare de copii, 22 „agenți desinfect. și desanofil.”, 5 șoferi și ajutoari de șoferi, un mecanic, un tâmplar, un autopsier, un frizer, o

---

²¹ SIANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89u/1951, dosar nenumărotat.

²² Idem, dosar 80/1951, f. 1.

²³ Idem, dosar 89m/1951, dosar nenumărotat.

lenjereasă, 3 bucătărese, 4 spălătorese și 56 de îngrijitori. Dintre aceste posturi, categoria celor vacante era compusă din: 4 medici, un ofician sanitar, o moașă, o soră medicală, un tehnician igienist și o îngrijitoare de copii. Organigrama totaliza 330 de posturi, dintre care 321 ocupate, respectiv 9 posturi vacante²⁴.

Privitor la cele 4 posturi de medic vacante la momentul întocmirii documentului, a fost realizat un tabel secundar, în care erau precizate serviciul de care aparținea fiecare post în parte, instituția medicală la care figura și localitatea unde se afla. Unul dintre posturile vacante era înregistrat la Spitalul Unificat din Huși, serviciul consultații de pediatrie, fiind vacant la data de 1 octombrie 1951, iar celelalte 3 posturi făceau parte din „serviciul de medic circă”, a următoarelor circumscripții rurale: Boțești, Cârligați (astăzi Pădureni), Tătărăni²⁵.

O altă practică de tip stalinist a fost cartelizarea produselor de strictă necesitate și mai ales a celor alimentare. Într-un tabel nominal din anul 1951, ce avea ca scop stabilirea tipului de cartelă alimentară primită de fiecare membru al personalului Policlinicii Teritoriale Huși, sunt menționate numele tuturor angajaților acestei instituții: dr. Aron Ghiltman, dr. T. Popescu, dr. Neilstein Șmil, dr. Găiulescu C., dr. Toma Florea, dr. Romanescu E., dr. Socolovschi Alex., Baci Luminița (numele este tăiat în document), Segal Aron, Butnăreanu El., Spânache Maria, Enache Maria, Huțuțui Sofia, Halmu Elena, Vână Margareta, Grigoriu An., Morariu Ioana, Țipriș S., Vasilescu Maria, Moisei Maria, P. Maria, Dinescu Tinca, Prisăcaru Mara, Crețu I. Documentul a fost întocmit de către referentul șef S. Țipriș²⁶.

Lipsurile cu care instituțiile sanitare se confruntau în primii ani ai regimului comunist, variau de la un caz la altul. În continuare, se vor expune problemele cu care se confruntau unitățile sanitare. Spre exemplu, Dr. Hristodot Vlasie prezintă într-un memoriu de activitate adresat Secției Regionale, principalele probleme întâlnite la Dispensarul TBC Huși, la sfârșitul anului 1951: lipsa spațiului și a personalului, necesare funcționării corespunzătoare²⁷.

Dispensarul TBC funcționa într-un local impropriu, dispunând și de un staționar cu 5 paturi bugetare. În privința personalului, instituția era deservită de către: un medic fiziolog, două surori, respectiv 3 posturi de personal administrativ (două femei de servicii și un referent), nici unul dintre posturi nefiind vacant. Contrar neajunsurilor și riscurilor față la care era expus întregul personal, aceștia își duceau sarcinile la capăt, referentul fiind menționat în mod particular: „Tovarășul referent care este un cadru foarte muncitor, cu toate că nu primește sporul de pericolitate de 40% este tot așa de expus pericolului de

---

²⁴ Idem, dosar 80/1951, f. 11.

²⁵ *Ibidem*, f. 12.

²⁶ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89g/1951, f. 4.

²⁷ Idem, dosar 80/1951, f.

îmbolnăvire, întrucât felul cum e împărțită clădirea în care funcționează dispensarul, nu poate avea o cameră separată de lucru și ferită de trecerea bolnavilor”²⁸.

În privința programului personalului de la Dispensarul TBC, dr. Hristodot Vlasie a menționat și modul în care personalul își gestiona timpul, pentru a soluționa sarcinile de lucru. Medicul soluționa problemele de pe staționar și teren între orele 8-12, iar între orele 14-15 efectua radioscopii, consultații și tratamente. Surorile lucrau 6 ore la Dispensar iar două ore pe teren zilnic, organizându-se în „așa fel încât, între orele 13-14 sunt ambele la Dispensar pentru a-și preda una alteia serviciul”. Cele două femei de serviciu își împărțeau atribuțiile pentru ca, prin rotație, serviciul lor să fie asigurat în permanență la Dispensar²⁹.

O situație dificilă se întâlnea și în cazul posturilor de lucru cu caracter administrativ și auxiliar, în același raport fiind evidențiat și un aspect din organigrama Spitalului Unificat Huși. În vederea simplificării „birocratismului”, o soluție care s-a dovedit ineficientă, a fost să rămână la lucru doar un contabil și un statistician, astfel încât numeroase sarcini nu au mai putut fi realizate conform termenelor stabilite³⁰.

În privința logisticii, unul dintre cele mai resimțite lipsuri, cu care întreaga rețea sanitară din cuprinsul raionului se confrunta frecvent, era reprezentat de combustibil, necesar mai ales pe durata sezonului rece, în vederea alimentării unităților medicale. Astfel, în anul 1951, între lunile ianuarie și martie, în posesia Spitalului Huși au intrat doar câteva sute de kilograme de lemne, pentru fiecare unitate aflată în componența instituției. În cazul altor instituții, se puteau descoperi și nereguli legate de cantitățile livrate. Privitor la acest aspect, medicul șef al raionului afirma în același an faptul că, la momentul cântării unor stocuri, au fost constatate diferențe considerabile față de volumele stabilite și deja plătite: „Spitalul Ghermănești și Mălăești care au avut posibilitatea să-și cântărească lemnele în curte, au constatat o lipsă primul de circa 4000 kg., iar cel de al doilea circa 3000 kg. lemne pe care noi le-am plătit”. Ulterior, pentru a se compensa inechitatea resimțită, conform dispozițiilor date în luna decembrie s-a planificat pentru spitale ca acestea să primească o cantitate de 20 kilograme de petrol: „ca și un dispensar sau un post de miliție etc.”³¹.

Până acum au fost prezentate probleme ale sistemului sanitar generate de modificări organizatorice, sistemul de livrare depășit sau fondurile financiare indisponibile în acea perioadă. În continuare, se vor expune dificultățile create de lipsa unei comunicări eficiente între instituții, ce a condus în unele situații chiar și la deteriorarea relațiilor dintre părțile implicate.

O adresă a Secției Sanitare Huși destinată Circumscripției Vetrișoia, datată la 8 mai 1951 și înregistrată cu numărul 6803, denotă atât existența unei comunicări defectuoase la nivel interinstituțional, cât și aprovizionarea insuficientă cu articole de

---

²⁸ *Ibidem*, f. 9.

²⁹ *Ibidem*, f. 9.

³⁰ *Ibidem*, f. 14.

³¹ *Ibidem*, f. 15.

papetărie a instituțiilor din cuprinsul raionului (cel puțin a circumscripției în cauză). Obiectul formulării documentului era reprezentat de transmiterea unei recipise, situația devenind tensionată din cauza lipsei de conformare a instituției sanitare, în urma a două solicitări venite de la raion: „Pentru ultima oară vi se pune în vedere a trimite cu prima poștă recipisa de primirea medicamentelor specificate în Factura [facturile] Nr. 994 și 995 din 14 Martie 1951 primite de la ICS Centrofarm Regiunea Bârlad”. Secția Sanitară solicită Circumscripției Vetrișoia înaintarea „de această dată” a recipisei direct către biroul de contabilitate al instituției, pentru ca documentul să fie primit mai rapid de destinatar. Drept notă la această adresă, superiorii transmit și următoarea îndrumare: „Din lipsă de recipisier imprimat veți linia și de număr în continuare până la venirea imprimatelor”³².

Spitalul Mălăiești se adresa, prin nota nr. 312 din luna iunie 1951, Serviciului Trezorerii publice, din cadrul filialei Raionului Huși a Băncii Republicii Populare Române, solicitând transferul din contul propriu nr. 098.002 în cel al Gospodăriei Agricole Comunale „7 Noiembrie” din Roșiești – nr. 062.004 –, a unei sume în valoare de 12.340 lei, reprezentând costul zarzavaturilor achiziționate de spital, pentru toamna anului 1950. În aceeași adresă, autorii explicau destinatarului motivul pentru care virarea nu fusese efectuată până la acel moment: „G[ospodăria] A[gricolă] C[omunală] Roșiești nu au introdus nici până în prezent cerere de plată pentru această sumă, și B[anca] R[epublicii] P[opulare] R[omâne] Sucursala Vaslui ne face cunoscut cu adresa nr. 5516/9 [ilizibil din cauza parafei instituției] Roșiești au reclamat că nu le-am virat suma de sus noi vă rugăm a le vira în cont această sumă”. Adresa a fost semnată de medicul spitalului, Dr. Gherman, respectiv de administratorul Pricop³³. Documentul de mai sus reflectă situația în care o simplă tranzacție bancară poate ajunge la complicații, din cauza unei erori umane – în situația de față omiterea introducerii unei cereri de plată.

Pe durata primilor ani ai regimului comunist, în activitatea sistemului sanitar hușean, se remarcă un bogat proces de instruire medicală a publicului larg, dar și de perfecționare profesională, cu precădere în rândul cadrelor medii și a doctorilor.

O metodă prin care membrii personalului sanitar erau instruiți este reprezentată de participarea la cursuri, unele dintre acestea fiind găzduite chiar de Secția Sanitară Huși. Pentru o mai bună ilustrare a unor elemente din organizarea acestui tip de activități, se vor prezenta în continuare două documente ce tratează acest subiect.

Secția Sanitară a Regiunii Bârlad aducea la cunoștință Secției Sanitare Huși, prin adresa nr. 34.605, din data de 6 noiembrie 1951, numele și circumscripția fiecărui medic ce avea să participe, pe 10 noiembrie 1951, la un instructaj necesar acțiunii de combatere a sifilisului, care urma să aibă loc la Huși. Participanții la instructaj erau în număr de trei, cu toții de la circumscripții din mediul rural, după cum urmează: Dr. V. Fluture –

---

³² SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89t/1951, dosar nenumărotat.

³³ *Ibidem*, dosar nenumărotat.

Circumscripția Bogdănești, Raionul Bârlad; Dr. Miron Teodoru – Circumscripția Cavadinești, Raion Murgeni; Dr. Mârzescu Vlad – Circumscripția Căbești, Raionul Zeletin. În încheierea documentului, oficialii bârlădeni menționează privitor la costurile aferente: „Plata cheltuielilor de deplasare și diurna vor fi suportate de către Secțiunea dumneavoastră [Secția Raională Huși] în baza disponibilului ce aveți pe trim[estrul] IV”. Înștiințarea poartă semnăturile secretarului Nisem Herșcovici și a medicului șef inspector, Dr. Ioan Beciu, iar numărul de intrare acordat de către destinatar a fost 16.487, din data de 9 noiembrie 1951³⁴.

Serviciul Administrație Publică din cadrul Comitetului Executiv al Sfatului Popular Regiunea Bârlad, solicită Secției Sanitare Huși, printr-un document „confidențial” din data de 15 noiembrie 1951, cu numărul de înregistrare 17.007/19 noiembrie, înștiințarea „Dr. Ghiltman Aron, [și a] chimist[ului] Strătilă de la Laborator”, să se prezinte la Secția Sanitară Regională, în cursul serii de 20 noiembrie, în vederea urmăririi unor cursuri de Administrație Publică, ce aveau să se încheie o săptămână mai târziu, la 27 noiembrie. Solicitarea poartă semnăturile președintelui Radu Iancu și a responsabilului șef al Serviciului regional de Administrație Publică, C. Petrescu³⁵.

În privința educației sanitare, în memoriul de activitate al Sanepid-ului din anul 1951, se menționează activarea „în oarecare măsură cam defectuo(a)s(ă)”, în ciuda formării unei Comisii de educație sanitară, ce a elaborat un plan de muncă compus din obiective concrete. Neimplicarea membrilor comisiei nou-înființată a condus la neîndeplinirea obiectivelor stabilite, cu excepția organizației Crucea Roșie, ce s-a ocupat de organizarea și mobilizarea cursanților pentru G.P.A.S. și F.G.P.A.S. Astfel, pe durata anului 1951, au fost ținute aproximativ 20 de cursuri F.G.P.A.S. și 15 cursuri G.P.A.S., cu precădere în circumscripțiile cu medici și întreprinderile aflate pe raza orașului Huși³⁶.

Raportările mincinoase făceau parte din politica regimului comunist. Mijloacele prin care se obțineau rezultate bune în domeniul educației sanitare au fost reprezentate de lecțiile și conferințele publice demarate în toate circumscripțiile din cuprinsul raionului. Din Memoriul SANEPID, referitor la problema educării sanitare a populației, din anul 1951, aflăm aspecte despre eficiența organizării lor dar și despre subiectele tratate. În anul unificării spitalului, au fost organizate, la nivel raional, nu mai puțin de 1212 (sic!) conferințe și lecții de educație sanitară, în cadrul acestora insistându-se asupra subiectelor referitoare la bolile transmisibile și cu extindere în masă. În tot în anul 1951 au fost realizate și 1417 (sic?) convorbiri cu bolnavii, ce s-au efectuat cu precădere în Spitale (la patul bolnavului) sau cu ocazia diferitelor tipuri de consultații (fie generale, de puericultură sau prenatale)³⁷.

---

³⁴ *Ibidem*, dosar nenumerotat.

³⁵ *Ibidem*, dosar nenumerotat.

³⁶ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 80/1951, f. 25.

³⁷ *Ibidem*.

Conferințele au fost ținute în Căminele Culturale sau în cadrul unor adunări. Subiectele abordate pe parcursul întregului an, au tratat despre probleme medicale precum: Gastro-enterite, Broncho-pneumonii, importanța vârstei și anotimpului pentru alăptare, *De vorbă cu mamele*, gripă, rujeolă și tuse convulsivă (broșură a Ministerului Sănătății), datoriile rețelei de informatori și ale împuterniciților, sifilis și efectele lui la descendenți, igiena locuinței și importanța aerului, luminei soarelui pentru dezvoltarea copilului; alimentația naturală mixtă și artificială a sugarului, rahitism, poliomielită, tifos exantematic, febră tifoidă, scarlatină, cărbune, tuberculoză, pelagră, malarie, alimentație cu apă³⁸.

Un alt mijloc de înlesnire a educării sanitare în rândul populației a fost reprezentat de inițierea unor cursuri serale sătești, în cadrul mai multor circumscripții, ce au condus la rezultate considerate drept „mediocre”. S-au efectuat și unele lecții numite „școala mamei” la Circumscripția cu Surori de Ocrotire³⁹.

În orice unitate medicală sunt utilizate diverse materiale de protecție, iar despre prezența lor în mai multe instituții hușene aflăm dintr-o corespondență purtată între personalul hușean și superiorii regionali, în perioada decembrie 1950 – ianuarie 1951. Secția Sanitară a Regiunii Bârlad solicita printr-o notă telefonică (aspect menționat în adresele-răspuns), „tablourile” materialelor de protecție aflate în uz la fiecare instituție sanitară din subordinea Secției Sanitare a Raionului Huși.

Astfel, în ziua de 24 ianuarie 1951, Secția Raională raportează lista de materiale de protecție a Policlinicii Nr. 1 din Huși, conform inventarului: 55 de halate pentru medici, 15 bonete pentru medici, un șorț alb, un șorț plumbuit pentru Röntgen, o pereche de mănuși plombate, o pereche de ochelari pentru Röntgen. Documentul poartă semnătura referentului și numele medicului director, Dr. Ghiltman Aron și a primit numărul de înregistrare 802⁴⁰.

La aceeași dată, Dispensarul Materno-Infantil din Huși înaintează, sub formă de tabel, inventarul materialelor de protecție aflate în posesia instituției la acel moment: două halate de pânză albă, 5 șorțuri pânză muncitorul, două uniforme de îngrijitoare pentru copii, 3 perechi de mănuși din cauciuc pentru consultații. Documentul a fost redactat de medicul dispensarului⁴¹.

Situația materialului de protecție aflat la Laboratorul de Igienă a Raionului Huși este prezentată la data de 31 decembrie 1950, fiind vorba de două tipuri de articole de vestimentație: 18 halate de pânză și 6 șorțuri. Documentul este semnat de referentul șef, și în calitatea de înlocuitor al medicului șef de laborator, în dreptul căruia a fost aplicată

---

³⁸ *Ibidem.*

³⁹ *Ibidem.*

⁴⁰ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89n/1951, dosar nenumărat.

⁴¹ *Ibidem.*

ștampila precedentă reformei administrativ-teritoriale, pe care se află și inscripția „Serv. Sanitar Jud. Fălciu”⁴².

Spitalul de Stat din Huși era posesorul a șapte tipuri de articole încadrate ca materiale de protecție, după cum urmează: 60 de halate albe, 12 bonete, 10 perechi de mănuși cauciucate, o mănușă Roentgen, 5 perechi de cizme cauciuc, 3 șorțuri de cauciuc, un cojoc. Documentul este semnat și redactat de administratorul instituției⁴³.

Bolile cu care sistemul sanitar din raionul Huși se confrunta în primii ani ai regimului comunist erau cauzate de diferiți factori, precum lipsa igienei și a implicării structurilor medicale de profil, utilizarea apei nepotabile în scopuri casnice și de consum, alimentația nesănătoasă a populației, etc.

În memoriul de activitate al SANEPID-ului, în primele 11 luni ale anului 1951, este prezentată evoluția bolilor de tip infecto-contagios, din cuprinsul raionului Huși.

Tifosul exantematic a fost înregistrat cu un număr de 9 cazuri, având chiar un caracter epidemic, în luna februarie, în comuna Deleni, unde au fost înregistrate 3 cazuri, ce au constituit două focare. În urma demarării anchetei epidemiologice, s-a stabilit sursa de infecție: „Oltenia, adusă de către cetățeni care veneau după cereale în comuna Deleni”. Afecțiunea a avut un aspect epidemic și în comuna Ghermănești, unde au fost înregistrate 3 cazuri, din surse distincte, ce nu s-au putut stabili. Alte cazuri au fost înregistrate ca având loc la o distanță mare de timp (o lună sau două), apărând în mod sporadic, în localități diferite. Măsurile de profilaxie au fost luate la timp, în toate cazurile înregistrate. În document se evidențiază ca principală măsură de prevenire a tifosului exantematic, efectuarea de deparazitări permanente, ce au vizat, în cursul anului 1951, aproximativ 12000-15000 de locuințe⁴⁴.

O altă afecțiune de tip transmisibil a populației din raion a fost poliomielita, fiind înregistrat un număr de 5 cazuri în localități diferite. A fost remarcat un aspect epidemic în comuna Cozmești cu 3 cazuri, dar la o distanță mare de timp între ele, nefiind stabilite sursele de infecție. La scurt timp după înregistrarea primelor cazuri, au fost luate măsuri de profilaxie în satele Cozmești și Tăbălăești. Dintre cele 5 cazuri, 4 au avut forme spinale iar unul singur, izolat la Spitalul din Ghermănești, a fost o formă bulboprotuberanțială⁴⁵.

În raionul Huși a fost prezentă și febra tifoidă, cu un număr de 10 cazuri, apărute sporadic, fără caracter epidemic, debutul acestora fiind remarcat la distanțe mari de timp. Sursa de infecție a putut fi stabilită doar pentru trei cazuri, apărute în satele Vetrișoiaia, Scoposeni și Gorban: „bolnavii se aprovizionau cu apă din Prut”⁴⁶.

Tusea convulsivă s-a manifestat în mai multe localități, constituind „adevărate epidemii” cu precădere în mediul rural, în Memoriu fiind evidențiate comunele Vetrișoiaia

---

⁴² *Ibidem.*

⁴³ *Ibidem.*

⁴⁴ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 80/1951, f. 16.

⁴⁵ *Ibidem.*

⁴⁶ *Ibidem.*

și Rânceni, ce făceau parte din componența circumscripției Vetrișoia, respectiv în cuprinsul comunei Hurdugi (aflată în componența circumscripției Grumezoia). Numărul total de cazuri înregistrate a fost de 41, menționându-se faptul că vârsta cea mai afectată a fost cea preșcolară, reprezentând aproximativ 90% din cazuri. Spre deosebire de măsurile de prolixie (izolarea la domiciliu, ce nu a ajutat la ameliorarea situației), combaterea tusei convulsive prin intermediul vaccinului existent a oferit rezultate mai bune, dar mediocre. Depistarea timpurie a cazurilor a avut loc în principal în circumscripțiile ce dispuneau de medici și surori de ocrotire⁴⁷.

De asemenea, și difteria a avut un aspect epidemic în orașul Huși, fiind înregistrate 7 cazuri, constituind focare diferite. În ceea ce privește totalul de cazuri la nivel raional, s-a ridicat la 19 cazuri, cu apariție sporadică în localități diferite⁴⁸.

Antraxul a fost prezent într-un număr de 28 de cazuri înregistrate, cu precădere în Circumscripția Vutcani și Circumscripția Stăniilești, numărul ridicat de cazuri fiind cauzat de lipsa controlului organelor veterinare asupra tăierilor de vite, astfel, bolnavii consumând carne provenită de la vite cu această afecțiune. Ulterior acestor îmbolnăviri, responsabilii din cadrul Sanepid au luat contact cu organele veterinare, care au început astfel să controleze tăierea vitelor⁴⁹.

Pentru anul 1951, în cadrul Planului de Stat pentru prevenirea scarlatinei și difteriei, s-au planificat 6181 de vaccinări, dintre acestea fiind realizate 6724 de vaccinări, în jurul focarelor de scarlatină. Numărul de vaccinări antivariolice planificat a fost de 6110, dintre care au fost efectuate 6028, fiind remarcat în *Memoriu* faptul că 99% dintre reacțiile postvaccinale au fost pozitive, nefiind înregistrate complicații ulterioare⁵⁰.

Pelagra era o afecțiune întânită în 1951 în raionul Huși, fiind înregistrate 3877 de cazuri. Cel mai ridicat grad de mortalitate se afla în Circumscripția Ghermănești, principalul factor ce acutiza situația fiind reprezentat de condițiile precare de ordin economic. Alte circumscripții a căror rată a mortalității cauzată de pelagră era ridicată sunt Gorban, Stăniilești, Grumezoia, Vutcani și Bunești, circumscripțiile neamintite având mai puține cazuri. În continuare în *Memoriu* este vehiculat și alcoolismul ca fiind o cauză a apariției cazurilor, dar nu a fost stabilit cu exactitate o legătură directă între alcoolism și pelagră. Astfel, n-au fost demarate anchete speciale, precum în cazul afecțiunilor a căror evoluții au fost relatate anterior.

Numărul de tratamente efectuate împotriva pelagrei a fost unul scăzut. În cursul anului 1951, „din cauza lipsei permanente de acid nicotinic, s-au făcut numai 1682 tratamente”, acidul nicotinic constituind o lipsă acută pentru secția Sanepid pe tot

---

⁴⁷ S JANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 80/1951, f. 17.

⁴⁸ *Ibidem*.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ *Ibidem*.

parcursul anului, în special în sezonul de primăvară, iar alte tipuri de tratamente s-au făcut doar în mod sporadic⁵¹.

Gușa se afla în evidența SANEPID-ului cu un număr de 31 cazuri. Cauzele apariției acestei afecțiuni nu s-au putut identifica, gușa nereprezentând o prioritate medicală pentru sistemul sanitar⁵².

În rândurile de mai sus s-a amintit despre alimentarea cu apă nepotabilă ca fiind o cauză a declanșării diferitor afecțiuni medicale. În memoriul de activitate al SANEPID-ului din anul 1951, intitulat „Igiena mediului extern”, este prezentată starea rețelelor de apă și de canalizare din cuprinsul raionului. Locațiile și mijloacele deversării instalațiilor de apă și canalizare ale instituțiilor sanitare au reprezentat pentru orașul Huși un focar constant de infecție în primii ani ai regimului comunist.

Instituțiile sanitare alimentate în anul 1951 cu apă potabilă prin instalația centrală erau: Spitalul Ghermănești, GAS Averești, Circumscripția Arsura și cele situate în orașul Huși. Aceste instalații au fost controlate cu regularitate în cursul anului. Cea din Huși a fost controlată bilunar iar cele trei din mediul rural fie lunar sau bilunar⁵³.

Instalația din Huși deservea doar 1/3 din oraș, principiul de funcționare fiind captarea a două izvoare diferite, având perimetre de protecție corespunzătoare. Probele ridicate, lunar sau la două luni, indicau apa potabilă. În caz contrar fiind tratată regulat întreaga instalație cu hiperpermanganat⁵⁴.

Instalația Spitalului Unificat din Huși era considerată „complet necorespunzătoare”, autoritățile neefectuând lucrări de reparare și recondiționare a acesteia, în ciuda faptului că starea deplorabilă a instalației a fost prezentată de către Sanepid atât Inspecției Sanitare Regionale, cât și Ministerului Sănătății. O mare problemă a instalației era constituită de locul și modul revărsării apei reziduale „într-un pâraiaș care trece în cea mai mare parte printre case de locuit”, fiind creat, în acest mod, un focar de infecție. Situații similare se întâlneau și în cazul celorlalte instalații din Huși, acestea neîndeplinind condițiile igienice, fiind devărsate într-o râpă din apropierea orașului, fără a fi supuse unui proces de neutralizare⁵⁵.

În chestiunea mediului extern, un punct deficitar era reprezentat de closete (publice sau particulare) și de rampele de gunoi, ce nu îndeplineau condițiile de igienă. În ambele probleme, au fost demarate acțiuni de către SANEPID concretizându-se în atenționarea instituțiilor competente de soluționarea problemei, dar nu s-a ajuns la rezultatele urmărite. Closetele reprezentau un permanent focar de infecție, principalul factor fiind serviciul de vidanjare, insuficient la acea vreme. Rampele de gunoi erau, în

---

⁵¹ *Ibidem*, f. 20.

⁵² *Ibidem*.

⁵³ *Ibidem*, f. 20.

⁵⁴ *Ibidem*, f. 21.

⁵⁵ *Ibidem*.

majoritatea cazurilor, situate în apropierea caselor, imposibilitatea mutării în alte locații fiind datorată „numărului mic de căruțe pe care le are Întreprinderea Edilitare”⁵⁶.

Procesul de îndepărtare a rezidurilor instituțiilor militare din oraș a condus la un alt focar de infecție. Locul îndepărtării era reprezentat de un „puț absorbant, cu eficiență mică, astfel că apele reziduale se devarsă din puț pe un canal improvizat ce trece pe lângă casele de locuit”. La fel ca în cazurile celorlalte focare prezente în Huși, SANEPID-ul a sesizat Inspekția Sanitară de Stat, dar, nefiind posibilă remedierea, nu s-a luat niciun fel de măsură⁵⁷.

În privința alimentării de către populație cu apă din fântâni, în Memoriul de activitate, se atrăgea atenția asupra faptului că, atât în mediul urban cât și în cel rural, fântânile erau neconforme, într-un procentaj de 50%. Pentru a ameliora această situație, în anul 1951 au fost asanate aproximativ 400 de fântâni, fiind de asemenea efectuate analize de apă, în număr de 258⁵⁸.

Băile publice din cuprinsul Raionului Huși erau supuse unor inspecții periodice, lunare sau bilunare, în general fiind corespunzătoare⁵⁹.

Aflându-se în timpul unui regim politic caracterizat prin centralizarea instituțiilor și limitarea schimburilor comerciale dintre stat și sectorul privat, Secția Sanitară Huși era aprovizionată cu produsele necesare activității sale, fie prin repartizări venite din partea Ministerului Sănătății – în cazul alimentelor raționalizate și a articolelor de vestimentație, trimise adesea prin terți: Întreprinderea Comtextil Iași –, fie prin achiziționarea materialelor și serviciilor direct de la organisme de profil.

Achiziționarea produselor la preț liber de către unitățile medicale avea loc în situații deosebite, cum ar fi întâmpinarea unor dificultăți în furnizarea prin structurile naționale. În situația în care cetățenii înaintau oferte, instituția solicita produsele în cauză și întreprinderilor de stat, pentru a încheia achiziționarea de la acestea, în detrimentul sectorului privat.

Astfel, prin adresa nr. 658 din data de 8 noiembrie 1951, Spitalul Mixt din Ghermănești solicită Secției Sanitare Raionale „deslegare”, în vederea achiziționării laptelui necesar bolnavilor internați în respectiva unitate, la preț liber. Instituția ajunsese în această situație pentru că, până la ziua redactării documentului, aprovizionarea cu nutrimentul mai sus amintit, era asigurată de Cooperativa Ghermănești, care nu mai putea „face față aprovizionării deoarece sătenii au terminat de a-și da cotele de lapte cu care erau impuși”. Din aceeași adresă mai aflăm și numărul de pacienți cărora li se prescria acest aliment și cantitatea aproximativă necesară pentru hrănirea acestora: „Numărul de

---

⁵⁶ *Ibidem.*

⁵⁷ *Ibidem.*

⁵⁸ *Ibidem*, f. 22.

⁵⁹ *Ibidem.*

bolnavi internați în acest spital ce trebuiesc hrăniți cu lapte variază zilnic între 3–8 necesitând pentru ei cantitățile de 6–16 litri lapte⁶⁰.

La data de 19 noiembrie (în original cifra imprimată „7” este corectată cu cifra „9”), prin adresa 17.056, Secția Sanitară Huși aducea la cunoștință Secției Sanitare Regionale două probleme întâmpinate de instituțiile medicale din subordinea sa, una dintre acestea fiind lipsa aprovizionării cu lapte – prezentată de Spitalul Mixt Ghermănești, la data de 8 noiembrie–, după cum urmează: „Unitățile noastre sanitare din Raionul Huși, ne raportează că, UCC nu le mai poate livra lapte pentru hrana bolnavilor în virament, deoarece sătenii și-au terminat predarea cotelor”. Cealaltă dificultate reprezintă lipsa de livrare a diferitelor produse de către cooperative, doar contra cost, pentru că acestea „au ordine în acest sens”. În încheierea documentului – pentru că operațiunile de plată efectuate prin Banca de Stat impuneau „oarecare restricțiuni” –, Secția Sanitară Huși solicita aprobarea achiziționării produselor necesare cu numerar, din sectorul particular⁶¹.

Printr-o adresă din 24 noiembrie 1951, Stația de Malarie și Parazitologie din Huși solicita Filialei Huși a Intreprinderii Comerciale de Stat „Tractorul Bârlad”, furnizarea mai multor piese auto: 6 foi de arc și un oberlag pentru spate; 4 bușe la direcție; 4 bușe pentru arcurile din spate; un rulment la tub cardanic. Aceste componente erau necesare unei camionete „AERO”, cu numărul de înmatriculare 22083 B., care aparținea Stației. La solicitarea adresantului, filiala ICS răspunde pe original prin propoziția „Nu avem piese auto”⁶². Solicitarea Stației a fost formulată la două zile după ce, un hușean, maestrul fierar Ioan Ifteni, domiciliat pe strada Ilie Pintilie, a înaintat instituției sanitare o „cerere ofertă”, prin care oferea la vânzare toate piesele auto pe care le-am amintit mai sus, hușeanul menționând că deține aceste articole „de ocazie”.

În ofertă sunt prezentate și prețurile componentelor, după cum urmează: un oberlag și șase foi de arc– 2500 de lei; 4 bușe la direcție– 1500; 4 bușe la arcurile din spate– 1000; un rulment la tubul cardanic– 1100 lei. Cererea a fost înregistrată de instituție la data de 24 noiembrie⁶³.

Neavând personal avizat pentru ridicarea produselor repartizate prin Secția Sanitară Regională sau alte instituții, Secția Sanitară Huși era nevoită în primii ani de la instaurarea comunismului, să împuternicească prin semnătura medicului șef un salariat sau diverși locuitori ai orașului pentru efectuarea acestei sarcini. Dovadă stau diferite împuterniciri din anul 1951. Astfel, dr. Hristodor Vlasie, medicul șef al Secției Sanitare, l-a delegat, la data de 14 februarie 1951, pe salariatul Pivniceru Ioan, în vederea ridicării a patru produse alimentare raționalizate, de la ICS Alimentara Bârlad, după cum urmează:

---

⁶⁰ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89t/1951, dosar nenumrotat.

⁶¹ *Ibidem*.

⁶² *Ibidem*.

⁶³ *Ibidem*.

395 kg. zahăr; 133 litri ulei; 57 kg. grăsime⁶⁴; 412 kg. marmeladă⁶⁵. În aceeași zi, funcționarul secției mai este desemnat de conducere și pentru ridicarea unei cantități de 1520 kg. făină, de la Moara Unirea din Bârlad⁶⁶. La data de 27 martie 1951, medicul șef l-a delegat pe hușeanul Simen Fridirich pentru a ridica de la ICS Comtextil Iași, 3 uniforme complete de pază – ce includeau bocanci, pantaloni, veston și șapcă –, respectiv 10 pături normale⁶⁷.

Împuternicirea persoanelor din afara sistemului medical, în vederea ridicării diferitor materiale, era practică și în mediul rural, unde, în general circumscripțiile sanitare delegau cetățeni pentru a se deplasa la instituțiile din orașul Huși, unde se aflau bunurile repartizate.

La data de 3 mai 1951, prin adresa nr. 183, Circumscripția Sanitară Cârligați l-a mandatat pe învățătorul Sofronie Ion de la Școala Todoreni, comuna Șchiopeni, să ridice „de la Secția Sanitară a Raionului Huși un dulap cu medicamente și instrumente, necesar acestei școli (colț sanitar)”⁶⁸.

În vederea ridicării cartelelor alimentare, de la Secția Comercială a Orașului Huși și de la Sfatul Popular, La data de 19 decembrie 1950, medicul șef al Secției Sanitare, dr. I. Bozianu, o înștiințează pe referenta secției, Ioana Rășchitoru, faptul că a fost numită gestionară a cartelelor care se vor elibera funcționarilor Secției Sanitare. Șeful secției i-a mai adus la cunoștință funcționarei și faptul că, în această calitate, va putea ridica orice fel de cartelă pentru produse naționalizate⁶⁹. În perioada următoare, intendentă și-a exercitat această funcție de multiple ori, aspect pe care îl aflăm din diverse solicitări ale medicului șef I. Bozianu destinate celor două instituții locale amintite mai sus. În documentele redactate de medic sunt menționate și aspecte privitoare la salariații a căror cartele urmau să fie ridicate.

Dr. I. Bozianu, solicită la data de 30 ianuarie 1951, dispunerea eliberării a trei cartele de îmbrăcăminte, dintre care două de Tip C și una de Tip D 2, pentru Vișu Ruxandra, Chiorăscu Natalia și fiica acesteia, îngrijitoare la Dispensarul Materno-Infantil din Huși, care împlinea la data de 1 februarie șase luni de lucru. Medicul menționează eliberarea de către Sfatul Popular a două centralizatoare și a două declarații. Pentru ridicarea respectivelor cartele, a fost delegată gestionara de cartele Ioana Rășchitoru⁷⁰.

Medicul șef solicita, la data de 7 martie, eliberarea a două cartele de îmbrăcăminte, dintre care una de Tip C și una de Tip D 1, pentru farmacistul Aron Segal și soția sa, Belta Segal, de la Policlinica Teritorială Huși, în luna martie împlinind șase luni de la intrarea în

---

⁶⁴ untură

⁶⁵ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89t/1951, dosar nenumărotat.

⁶⁶ *Ibidem*.

⁶⁷ *Ibidem*.

⁶⁸ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89n/1951, filă nenumărotată.

⁶⁹ Idem, dosar 89g/1951, f. 36.

⁷⁰ *Ibidem*, f. 71.

câmpul muncii. Este menționată eliberarea a două centralizatoare și a unei declarații. Pentru ridicarea cartelelor a fost împuternicită gestionara Ioana Rășchitoru⁷¹.

La data de 4 ianuarie 1951, dr. I. Bozianu solicita Secției Comerciale a Orașului Huși eliberarea unei cartele de tip D.2 de alimente, pe trimestrul ianuarie-martie, pentru oficianul sanitar de la Circ. A II-a Sanitară din Huși, V. Costăchescu, care avea la momentul redactării documentului, un copil în vârstă de 4 zile. Medicul șef de secție I. Bozianu menționează eliberarea de către Secția Comercială a două centralizatoare și a unei declarații, respectiv delegarea pentru ridicarea cartelei a gestionarei de cartele, Ioana Rășchitoru⁷².

Șeful Secției Sanitare Huși a solicitat, la data de 6 februarie 1951, eliberarea a două cartele de alimente, una de Tip C și una de Tip D 1, pentru îngrijitoarea de la Policlinica Teritorială Huși, Ioana Condurache, angajată la data de 15 ianuarie. Medicul menționează eliberarea a două centralizatoare Form. A. Gestionara Ioana Rășchitoru a fost delegată pentru ridicarea respectivelor cartele⁷³.

Medicul I. Bozianu solicita, la data de 15 februarie, eliberarea unei cartele de alimente de Tip C, pentru Stoica Elena, angajată la data de 1 februarie pe post de soră școlară la Policlinica pentru Școlari din Huși. Pentru ridicarea cartelei Secția Sanitară a delegat-o pe gestionara, Ioana Rășchitoru⁷⁴.

Ca în orice domeniu de activitate, munca de îndrumare pe teren și aprovizionarea unităților erau asigurate de un mijloc de transport, în cazul Secției Sanitare Huși fiind vorba despre căruța trasă de cai. Acest aspect din desfășurarea activității sistemului sanitar este subiectul unei corespondențe dintre superiorii regionali și funcționarii hușeni, purtată în toamna anului 1951.

Prin adresa nr. 31.969 din data de 16 octombrie 1951, cu nr. de intrare 15.487 din 18 octombrie, Secția Raională a primit din partea Secției Regionale, ca răspuns la raportul 14.469/1951, aprobarea procurării „unui cal, hamuri și una căruță necesară Secțiunii Sanitare a raionului Huși”. Acestea erau necesare muncii de îndrumare pe teren, demarată de cadrele medicale. Achiziționarea urma să fie efectuată „în limita creditelor disponibile”. Soluționarea cererii este semnată de trei oficiali regionali: Radu Iancu – secretar; medic șef inspector – Dr. Ioan Beciu; contabil șef – Mișu Costin⁷⁵.

În aceeași zi, prin adresa nr. 30.873, Secția Regională aproba achiziționarea unui cal în valoare de 57.100 lei, destinat nevoilor de aprovizionare a Spitalului Mixt Ghermănești. Din document aflăm că, noul exemplar urma să îl înlocuiască pe unul care decedase. Aprobarea este semnată de aceeași oficiali⁷⁶.

---

⁷¹ *Ibidem*, f. 91.

⁷² *Ibidem*, f. 47.

⁷³ *Ibidem*, f. 77.

⁷⁴ *Ibidem*, f. 82.

⁷⁵ SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 89t/1951, dosar nenumrotat.

⁷⁶ *Ibidem*.

O lună mai târziu, în ziua de 21 noiembrie 1951, prin adresa cu nr. 17.143, Secția Sanitară Huși solicita Secției Financiare, virarea în contul 098012 a cinci sume de bani, dintre acestea, trei fiind destinate achitării produselor aprobate de Secția Sanitară Regională, la data de 16 octombrie. De remarcat este faptul că, spre deosebire de documentul prezentat mai sus, în care se vorbește despre achiziționarea unui singur cal, în solicitarea trimisă Secției Financiare, este menționată achiziționarea a două exemplare: „140.000 lei – pentru cumpărarea a doi cai pentru Secția Sanitară; 50.000 lei – pentru cumpărarea a unei perechi [de] hamuri; 450.000 lei – pentru cumpărarea a unei căruțe de doi cai; 170.000 lei – pentru plata cheltuielilor de deplasare a întregului personal sanitar al Raionului Huși care sunt restante și aprobate prin suplimentare de plan casă; 50.000 lei – planta cheltuielilor de transportul lemnului de la pădure la circumscripțiile sanitare și spitale”. Documentul a fost semnat de medicul șef, Dr. Hristodot Vlasie și de contabilul Secției Raionale⁷⁷.

SEVERAL ASPECTS REGARDING THE HEALTHCARE SYSTEM IN HUȘI
AT THE BEGINNING OF THE COMMUNIST REGIME

(Abstract)

The beginnings of medical practices with a popular and empirical character in Huși are lost in the mists of time and are primarily documented in connection with the Diocese of Huși, established in 1598 by Ieremia Movilă. In this study, we aim to reconstruct the evolution of medical life in the former Huși region, based on unpublished documents preserved in the National Archives, including the challenges and transformations it underwent. Our study is also accompanied by a selective documentary appendix.

---

⁷⁷ *Ibidem.*

ANEXĂ

1.

<1953>

Dispensarul TBC Huși

Tabel
de medicii care sunt încadrați la Dispensarul TBC Huși

Nr. curent	Numele și Pronumele	Localitatea	Raionul	Unitatea	Funcția	Cât cumulează unit. (departam.) funcția, specialitat. cumulată	Apartenența politică	Dacă are cabinet particular	Specialitatea
1	Voinescu Elvira	Huși, Str. Dobrogea nu Gherea Nr. 7	Huși	Dispensar TBC Huși	Medic Consult. Principal	Nu cumulează	-	Nu are	Medic Ftiziolog
2	Zavate Teodor	Huși, Str. Ilie Pintilie Nr. 18	[Huși]	[Dispensar TBC Huși]	Medic Consult.	Nu cumulează	PMR	Nu are	Medic Ftiziolog

SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 180g/1953, dosar nenumerotat.

2.

1953>

Sanepidul R. Huși

Reg. Iași

Tabel
De medicii care sunt în prezent încadrați la Sanepidul R. Huși

Nr. crt.	Numele și Pronumele	Localitatea R. Unit.	Funcția	Specialitatea	Cât cumulează unit. departam. specialit. și funcția	Apartenența politică	Dacă are cabinet particular
1	Dr. Topovici	Huși	Sanepid	Med. M. generală	-	PMR	-
2	Dr. Slibăr Mircea	[Huși]	Stație	Med. șef stație Malarie	½ interne	fără partid	-
3	Dr. Mancaș Gh[eorghe]	[Huși]	Sanepid	Med. Sp. Epidemiolog	½ deviață venerice	-	-
4	Dr. Popescu Maria	[Huși]	Laborator	Med. Labor. șef Labor.	½ spital	-	-
5	Dr. Moişescu (?)	[Huși]	[Laborator]	Medic Labor.	-	-	-

SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 180g/1953, dosar nenumerotat.

3.

<1953>

Dispensarul TBC Huși

Tabel

de surorile, felcerii, oficianții sanitari și moașele care se află încadrați în prezent la
Dispensarul TBC Huși

Nr. crt.	Numele și Pronumele	Localitatea	Raionul	Unitatea	Funcția și specialit. de bază cu care a eșit din școală	Care este funcția și specialitatea actuală
1	Vlasie Ana	Huși str. Jomir Nr. 2	Huși	Disp. TBC Huși	Soră de ocrotire	Soră de Ocrotire
2	Tențer Fevronia	Huși str. Maior Popovici Nr. 2	[Huși]	[Disp. TBC Huși]	Soră Medicală	Soră Radiologie
3	Drăgunoi Maria	Huși str. Coțoi Nr. 2	[Huși]	[Disp. TBC Huși]	Moașă și Soră Medicală	Soră Medicală
4	Bărbuță Gheorghe	Huși Str. Maior Popovici Nr. 16	[Huși]	[Disp. TBC Huși]	Ofician sanitar	Soră Medicală

SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 180g/1953, dosar nenumărotat.

4.

<1953>

Secțiunea Sanitară Raionul Huși

Circ[umscrip]ția Sanit[ară] Vetrișoia

Tabel Nominal

De salariații Circumscripției Sanitare Vetrișoia Raionul Huși

Nr. Crt.	Numele și Pronumele	Funcția	Situția Politică		Situția materială		Originea Socială	Obs.
			În trecut	În prezent	În trecut	În prezent		
1	Dr. Neagu Vasile	Medic Circ.	N-am făcut	Membri UTM	1 loc de casă în satul Copăceanu Com. Berezeni		Țăran sărac	[semnătura]
2	Popa Cristina	Soră Ocr[o]t[ire]	N-am făcut	Membri UTM	N-am avut	Nu am	Colectivist. muncitoare	[semnătura]
3	Ciobanu Ioan	Of. Sanit.	N-am făcut	Membri UTM	N-am avut	1 loc de casă în loc. Solești Rai. Vaslui	Țăran mijlocăș	[semnătura]
4	Vasilache Ioan	[ofician sanitar]	N-am făcut	Membri PMR	2,5 ha pământ arabii în Vetrișoia		Mijlocăș	[semnătura]
5	Grigoriță Panainte	[ofician sanitar]	N-am făcut	Nu fac	4 hectare pământ	4 hectare pământ	Mijlocăș	
6	Grigoriță Profira	Moașă Of.	N-am făcut	Nu fac	4 hectare pământ	4 hectare pământ	Mijlocăș	
7	Olaru Smaranda	[Moașă Of.]	N-am făcut	Nu fac	Nimic	Nimic	Țăran sărac	[semnătura]
8	Ambrozie Emilia	Soră Medi[cală]	-	-	-	-	-	
9	Enache Pena	Îngrijitor curățenie	N-am făcut	Nu fac	N-am avut	Nu am	Colectivist.	[semnătura]
10	Moraru Ioan	[Îngrijitor curățenie]	N-am făcut	Frontist	1,25 [ha]	1,25 [ha]	Mijlocăș	[semnătura]

Medic Circa Vetrișoia

[semnătura]

SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 180i/1953, dosar nenumărotat.

Sfatul Pop. Raion Huși
Secția Sanitară

Tabel

Nr. crt.	Numele și Prenumele	Apart. Polit.	Originea socială	Funcția actuală	Locul de muncă	Caracterizări
1	Cozma Ana	PMR	Țăran sărac	Soră medic[ală]	Spit. Unif. Huși	Element bine pregătit din punct de vedere profesional, conștiincioasă în îndeplinirea îndatoririlor, disciplinată, cu nivel politic ridicat.
2	Talașman Maria	UTM	Muncitor	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Conștiincioasă în serviciu, ordonată, atașată față de bolnavi, pregătită profesional, nivel politic mulțumitor, atașată clasei muncitoare.
3	Ghiga Anița	UTM	Țăran mijlocăș	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Bună pregătire profesional, corectă în îndeplinirea sarcinilor, atașată clasei muncitoare.
4	Șiman Ecaterina	Fără partid	Țăran sărac	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Din punct de vedere profesional corespunzătoare, conștiincioasă în îndeplinirea sarcinilor, atașată clasei muncitoare.
5	Popa Maria	UTM	Țăran mijlocăș	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Element cu o pregătire profesională bună, atașată față de bolnavi, cu un nivel politic ridicat.
6	Patraș Virginia	Fără partid	Muncitor	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Nivel profesional ridicat, corectă în serviciu, își dă interesul în ridicarea nivelului politic.
7	Nastase Maria	UTM	Țăran sărac	[Soră medicală]	[Spit. Unif. Huși]	Element foarte bine pregătit din punct de vedere profesional, devotată bolnavilor, cu un nivel politic corespunzător.
8	Manole Maria	Fără partid	Țăran sărac	[Soră medicală]	Disp. Copii Vutcani	Bine pregătită profesional, devotată serviciului, corectă, atașată clasei muncitoare.
9	Bahrim P(...)	Fără partid	Țăran mijlocăș	[Soră medicală]	Spit. Unif. Gherm.	Bine pregătită profesional, foarte muncitoare, atașată de bolnavi, nivel politic corespunzător.

Medic Șef,
[semnătura]

Dispensarul TBC Huși

SJANV, Fond Sfatul Popular al raionului Huși, dosar 180i/1953, dosar nenumărat.